

„SZENTSÉGTÖRÉS A CSÚNYA KÖNYV”

Az Országos Széchényi Könyvtár 2014-ben kisebb emlékkiállítással tisztelgett a három nyomdász-tipográfus, Kner Imre, Tevan Andor és Haiman György életműve, munkássága előtt, Kner Imre halálának 70., Tevan Andor születésének 125., Haiman György születésének 100. évfordulója alkalmából.

Kner Imre, Tevan Andor, Haiman György – három név, amely meghatározta a huszadik század elejének magyarországi könyvművészeti törekvéseit, három tipográfus, akik szakmai, rokoni, baráti szálakkal kapcsolódtak egymáshoz. Kner Imre és Tevan Andor kollégák és barátok voltak, akik a személyes találkozásokon kívül gyakran váltottak levelet is egymással, Haiman György pedig maga is Kner gyermekként, Knerék nyomdájában cseperedett. A magukkal szemben megkövetelt elvárások, az igényesség, minőség, arányosság, harmónia kifejezése mindhárom könyvművész munkájában megnyilvánult, a hivatalos nyomtatványoktól, reklámanyagoktól kezdve a könyvsorozatokon át egészen a szépséges bibliofil kiadványokig.

Kiállításunk, melynek választott címe a Kner-nyomda ajándék könyvjelzőjén volt eredetileg olvasható, bemutatta többek között Kner Imre legelső kiadványait, *Röpke Lapok* című mintakollekciót, különböző stílusirányzatokban készített tipográfiai alkotásait, díjnyertes műveit, egyedülálló világirodalmi sorozatát, a *Literarum Hungaricumot*, az OSZK-nak dedikált, Kozma Lajos metszette betű- és könyvdísz-mintakészletét tartalmazó mappát és a lipcsei nyomdásziskolában készített mintalapjait. A két nyomdász kiállítási tárlóit kettejük kapcsolatát reprezentáló levelek, képek, mintalapok, különleges könyvjelzőik, és Voight Krisztina: *100 levél* című kis levélgyűjteménye kötötte össze. A Tevan Andor munkásságának kezdetei éveit bemutató anyag a kor New York kávéházbeli irodalmi életének keresztmetszetét reprezentálta. Látható volt nagy sikerű és azóta is egyedülálló próbálkozása, a bibliofil *Amatőr* sorozat minden darabja, és a Tevan-könyvtár 213 darabot

számláló köteteibe is bepillantást nyerhettünk. Haiman György gazdag életművét számtalan díjazott bibliofil kötete mellett különlegesen szép, egy- vagy néhánypéldányos nyomtatványok színesítették, családtagoknak vagy barátoknak szánt ajándékok, melyek egy-egy verset (pl. Márai Sándor: *Farkasrét*) vagy irodalmi részletet tartalmaztak. Sok más kiadványa mellett megtekinthettük a nyomdászmesterség szépségeit bemutató minikönyv különlegességeit, és a Magyar Iparművészeti Főiskola bibliofil nyomtatványait.

Kner Imrét fizikailag is elpusztította az igazságtalan és könyörtelen rendszer, Tevan Andornak hivatása gyakorlását tették lehetetlenné nagy múltú nyomdájának államosításával, ahonnan hamarosan őt magát is eltávolították. Csak Haiman Györgynek adatott meg, hogy könyvművészetét, írói és tipográfiai tehetségét kibontakoztathassa, és méltóképpen megemlékezessen tanítómestereiről.

A modern magyar könyvművészet megteremtésében Kner és Tevan nyomdái mellett több kisebb kiadó (pl. Amicus, Bisztrai Farkas Ferenc, Genius, Magyar Szemle Társaság, Officina, Rózsavölgyi, Sacelláry, Táltos) is jelentős szerepet töltött be. Céljuk nemcsak az amatőr kiadványokat kereső szűkebb olvasóközönség igényeinek kiszolgálása volt, de arra is törekedtek, hogy a szélesebb és kevésbé tehetősebb rétegekhez is színvonalasabb formában juttassák el köteteket, valamint hasonmások kiadásával is foglalkoztak. A külső forma mellett a tartalomra is nagy hangsúlyt fektettek, amit a kortárs magyar és külföldi szépirodalom bemutatásával és a modern művészeti törekvések felkarolásával valósítottak meg. Az 1920-ban megalakult Magyar Bibliofil Társaság nemcsak kiadói tevékenységével kívánta a könyvművészetet szolgálni, hanem rendszeresen szervezett tematikus kiállításokat is a bibliofil kiadványok bemutatására.

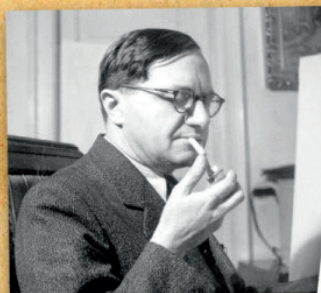
Somogyi Etelka - Pap Ágnes

somogyi.etelka.at.oszk.hu – pagi.at.oszk.hu

**SZENTSÉGTÖRÉS
A CSÚNYA KÖNYV,**

**MEGTAGADJA HIVATÁSÁT,
ELEVE LERONTJA AZT A
HANGULATOT AMELY A
TERMÉKENY, ÉLVEZETES
OLVASÁSHOZ SZÜKSÉGES
AZONA KÖNYVÖN AMELY
NEK ROSSZ PAPIRJA NYÓ
MÁS A CSÚNYA KÖTÉSÉ MEG
LÁTSZIK MESSZIRŐL HOGY
NEM KEDVES GYERMEKÉ
IROJÁNAK, CSAK FEJŐS
TEHENE KIADÓJÁNAK.
NE BÍZZ BENNE NE HIGY
NEKI NE VEDD MEG AZ
ILYEN KÖNYVET, I
MAGYAR OLVASÓ!**

Pevan
NYOMDA

SZENTSÉGTÖRÉS A CSÚNYA KÖNYV

KIÁLLÍTÁS AZ ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁRBAN
A VII. SZINTI KATALÓGUSTÉR BEN

2014. JÚNIUS 13 – 2014. SZEPTEMBER 13.

BELÉPŐDÍJ: 400,- FT, BEIRATKOZOTT OLVASÓKNAK INGYENES

A KIÁLLÍTÁS A KÖNYVTÁR NYITVATÁRTÁSI IDEJÉBEN LÁTOGATHATÓ

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR